

ชุดที่ 1

อาหารและสารอาหาร

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต

วิชา วิทยาศาสตร์พื้นฐาน (ว22101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นางศิรินาถ กะจูนสี

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ

อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อาหารกับการดำรงชีวิต จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับปรับปรุง และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นอกจากนี้ยังเป็นคู่มือในการสอนซ่อมเสริมได้ด้วย โดยได้รวบรวมเนื้อหาที่เป็นข้อความรู้จากตำราและเอกสารทางวิชาการหลายเล่ม มีคำถามเพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนแล้ว นักเรียนจะได้รับการทดสอบเพื่อประมวลผลการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีจำนวน 8 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร

ชุดที่ 2 เรื่อง สารอาหารที่ให้พลังงาน

ชุดที่ 3 เรื่อง สารอาหารที่ไม่ให้พลังงาน

ชุดที่ 4 เรื่อง ธาตุที่เป็นองค์ประกอบของสารอาหาร

ชุดที่ 5 เรื่อง การรับประทานอาหารให้ถูกสัดส่วน

ชุดที่ 6 เรื่อง โทษของการขาดสารอาหาร

ชุดที่ 7 เรื่อง พลังงานจากอาหารกับกิจกรรมต่าง ๆ

ชุดที่ 8 เรื่อง สารปนเปื้อนในอาหาร

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชุดนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น มีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา

หากมีข้อบกพร่องในการจัดทำเอกสารชุดนี้ กรุณาแจ้งต่อผู้จัดทำด้วยทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงเอกสารเพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ศิรินาถ กะจูนสี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดที่ 1	1
สาระสำคัญ	3
ส่วนประกอบของชุดกิจกรรม	4
กิจกรรมที่ 1 กระตุ้นสมอง	5
กิจกรรมที่ 2 ประลองปัญญา	8
กิจกรรมที่ 3 อธิบายปัญหา	13
กิจกรรมที่ 4 นำพาซึ่งความรู้	16
กิจกรรมที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ	19
บรรณานุกรม	22
ภาคผนวก	23
กระดาษคำตอบ	24
แบบประเมินพฤติกรรมการงานกลุ่ม	25
ตารางบันทึกคะแนนสรุปผลการเรียนรู้	26

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	
ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร	วิชา วิทยาศาสตร์พื้นฐาน รหัสวิชา ว22101 หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 อาหารกับการดำรงชีวิต

วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ว22101 เรื่องอาหารและสารอาหาร
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อาหารกับการดำรงชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าด้วยตนเอง และมีเป้าหมายในการค้นคว้าที่ชัดเจน

ก่อนเรียนเรามาอ่าน
คำชี้แจงกันก่อนนะ
เพื่อนๆ...นะน้องบังเกอร์

ครับ...
นี่แก้วใส

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนสามารถใช้เป็นคู่มือเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งจะเกิดผลดีเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัดดังนี้

1. ศึกษาสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้
 - 2.1 กิจกรรมที่ 1 กระตุ้นสมอง
 - 2.2 กิจกรรมที่ 2 ประลองปัญญา
 - 2.3 กิจกรรมที่ 3 อธิบายปัญหา
 - 2.4 กิจกรรมที่ 4 นำพาซึ่งความรู้
 - 2.5 กิจกรรมที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ
3. นักเรียนควรมีการบริหารงานการทำงานกลุ่มที่ดี หากมีปัญหาใด ๆ ควรปรึกษาผู้สอนทุกครั้ง และควรแบ่งบทบาทกันให้ชัดเจน
4. ทุกกิจกรรมการเรียนรู้มีเวลาจำกัด ผู้เรียนควรปฏิบัติงานให้ทันเวลา ไม่ควรปล่อยทิ้งสะสมงานค้าง เนื่องจากผลงานของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นองค์ความรู้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ในลำดับถัดไป
5. ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ขอให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้หรือช่วยกันค้นคว้าช่วยกันเรียนด้วยความตั้งใจ
6. เมื่อเรียนจบแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเก็บอุปกรณ์การเรียนรู้เข้าที่เดิมให้เรียบร้อยทุกครั้ง
7. ผู้เรียนควรมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง อาหารและสารอาหาร เวลา 2 คาบ (100 นาที)

1. สาระสำคัญ

อาหาร คือ สิ่งที่ย่อยได้และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย ในอาหารมีส่วนประกอบที่เป็นสารเคมีอยู่หลายประเภท ได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน วิตามิน แร่ธาตุ และน้ำ สารเคมีเหล่านี้รวมเรียกว่า สารอาหาร

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน ว1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

ตัวชี้วัดชั้นปี มฐ.ว1.1ม.2/5

ทดลอง วิเคราะห์ และอธิบายสารอาหารในอาหารที่มีปริมาณพลังงานและสัดส่วนที่เหมาะสมกับเพศและวัย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 จุดประสงค์ปลายทาง

อธิบายความหมายของอาหาร สารอาหาร และทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ ได้

3.2 จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายความหมายของคำต่อไปนี้ได้ อาหาร สารอาหาร
2. ทดสอบและสรุปสมบัติของสารอาหารบางประเภทได้
3. ชี้บ่งแหล่งที่มาของสารอาหารบางประเภทได้
4. จำแนกประเภทของอาหารตามสมบัติบางประการได้

ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 กระตุ้นสมอง : ทดสอบก่อนเรียน

- 1.1 บัตรคำสั่งที่ 1
- 1.2 บัตรแบบทดสอบก่อนเรียน

กิจกรรมที่ 2 ประลองปัญญา : ปฏิบัติกิจกรรมทดลอง

- 2.1 บัตรคำสั่งที่ 2
- 2.2 บัตรกิจกรรมการทดลองเรื่อง การทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ
- 2.3 แบบบันทึกกิจกรรมการทดลองเรื่อง การทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 3 อธิบายปัญหา : ศึกษาบัตรความรู้

- 3.1 บัตรคำสั่งที่ 3
- 3.2 บัตรความรู้เรื่องอาหารและสารอาหาร

กิจกรรมที่ 4 นำพาซึ่งความรู้ : ตอบคำถามจากบัตรคำถาม

- 4.1 บัตรคำสั่งที่ 4
- 4.2 บัตรคำถาม

กิจกรรมที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ : ทดสอบหลังเรียน

- 5.1 บัตรคำสั่งที่ 5
- 5.2 บัตรแบบทดสอบหลังเรียน

พร้อมแล้วไปกันเลย.....

กิจกรรมที่ 1 กระตุ้นสมอง

กิจกรรมนี้จะเป็นการกระตุ้นสมองของนักเรียนด้วยการทดสอบก่อนเรียน

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 10 นาที

บัตรแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร คะแนนเต็ม 10 คะแนน	วิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว22101 หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 อาหารกับการดำรงชีวิต จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที
--	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดตรงกับความหมายของอาหารมากที่สุด
 - ก. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วให้พลังงาน
 - ข. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วความอบอุ่นแก่ร่างกาย
 - ค. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ
 - ง. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วให้ประโยชน์แก่ร่างกาย
2. ข้อใดหมายถึงสารอาหาร
 - ก. องค์ประกอบของธาตุต่าง ๆ ในอาหาร
 - ข. สิ่งที่ย่อยแล้วให้พลังงาน และความอบอุ่นแก่ร่างกาย
 - ค. สารประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต
 - ง. สารเคมีต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในอาหารซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย
3. ในการทดสอบสารอาหารจำพวกแป้งทดสอบโดยใช้สารใด
 - ก. สารละลายไอโอดีน
 - ข. สารละลายกรดน้ำส้ม
 - ค. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต
 - ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์

4. ในการทดสอบสารอาหารจำพวกน้ำตาลใช้สารในข้อใด
 - ก. สารละลายไอโอดีน
 - ข. สารละลายเบเนดิกต์
 - ค. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต
 - ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์
5. การทดสอบไบยูเรตเป็นวิธีการที่ใช้ทดสอบสารอาหารประเภทใด
 - ก. แร่ธาตุ
 - ข. ไขมัน
 - ค. โปรตีน
 - ง. คาร์โบไฮเดรต

จากข้อมูลในตารางใช้ตอบคำถามข้อ 6-8

สารอาหาร	ผลการทดสอบ			
	ถูกกับกระดาษ	เบเนดิกต์	ไบยูเรต	ไอโอดีน
A	-	สีส้ม	-	-
B	-	-	สีม่วง	-
C	-	-	-	น้ำเงิน
D	โปร่งใส	-	-	-

6. จากตารางสาร A หมายถึงอาหารประเภทใด

- ก. แป้ง
- ข. ไข่ขาว
- ค. น้ำตาล
- ง. น้ำมันพืช

7. สารอาหารในข้อใดเป็นอาหารประเภท

คาร์โบไฮเดรต

- ก. สาร A และ C
- ข. สาร A และ B
- ค. สาร B และ C
- ง. สาร A และ D

8. จากตารางสาร C หมายถึงอาหารประเภทใด

- ก. แป้ง
- ข. น้ำตาล
- ค. ไข่ขาว
- ง. น้ำมันพืช

9. เมื่อนำน้ำมันหมูมากลั่นกับกระดาษจะให้ผลในข้อใด

- ก. ให้สีส้ม
- ข. ให้สีแดงอิฐ
- ค. ทึบแสง
- ง. โปร่งแสง

10. ไบยูเรต เกิดจากสารละลายใด

- ก. สารละลายเบเนดิกต์กับสารละลายไอโอดีน
- ข. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟตกับสารละลายเบเนดิกต์
- ค. สารละลายไอโอดีนกับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์
- ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์กับสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต

เพื่อน ๆ ทำ
ได้ไหมครับ

.....

กิจกรรมที่ 2 ประลองปัญญา

กิจกรรมนี้จะเป็นการค้นคว้าหาความรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมการทดลอง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมทดลอง
เรื่อง การทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ บันทึกผลการทดลอง
และตอบคำถามท้ายการทดลองลงในแบบบันทึกกิจกรรม
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการทดลอง
ร่วมกันแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

บัตรกิจกรรมการทดลอง

วิชาวิทยาศาสตร์

เรื่อง การทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ

รหัสวิชา ว22101

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

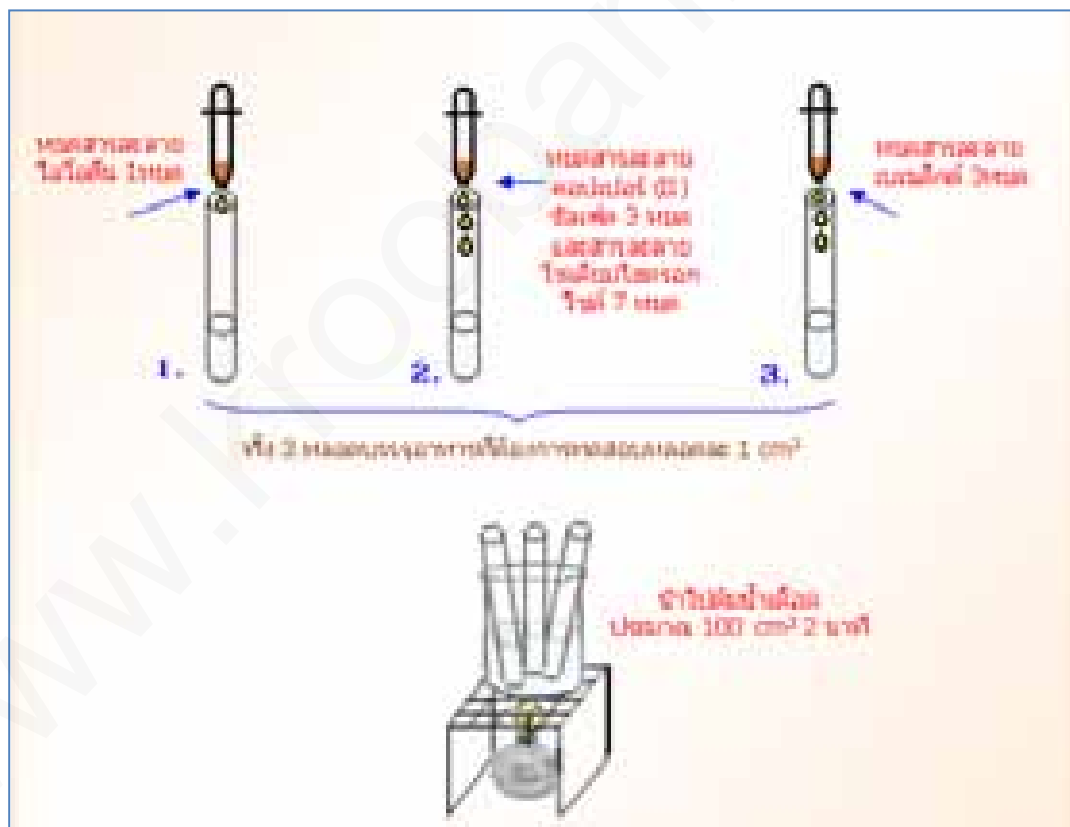
1. ทดสอบและสรุปสมบัติของสารอาหารบางประเภทได้
2. ชี้บ่งแหล่งที่มาของสารอาหารบางประเภทได้
3. จำแนกประเภทของอาหารตามสมบัติบางประการได้

อุปกรณ์และสารเคมี(ต่อ 1 กลุ่ม)

1. แป้งมัน	2	กรัม
2. น้ำตาลกลูโคส	2	กรัม
3. ไข่ขาวดิบ	1	ฟอง
4. นมสด	6	ลบ.ซม.
5. น้ำมันพืช	6	ลบ.ซม.
6. น้ำ	150	ลบ.ซม.
7. สารละลายไอโอดีน	2	ลบ.ซม.
8. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต	2	ลบ.ซม.
9. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์	10	ลบ.ซม.
10. สารละลายเบเนดิกต์	5	ลบ.ซม.
11. กระดาษขาวขนาด 4 cm x 10 cm	1	แผ่น
12. กระป๋องนม	1	ใบ
13. ไม้ขีดไฟ	1	ก้าน
14. ข้อนเบอร์ 1	2	อัน
15. ปีกเกอร์ขนาด 250 ลบ.ซม.	1	ใบ
16. หลอดทดลองขนาดกลาง	4	หลอด
17. หลอดหยด	3	หลอด
18. หลอดฉีดยาขนาด 12 ลบ.ซม.	1	หลอด
19. ที่จับหลอดทดลอง	1	อัน
20. ที่ตั้งหลอดทดลอง	1	อัน
21. ตะเกียงแอลกอฮอล์พร้อมที่กั้นลมและตะแกรงลวด	1	ชุด

วิธีการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใส่น้ำในหลอดทดลองขนาดกลาง 6 ลบ.ซม. แล้วตักแบ่งมัน 1 ซ้อนเบอร์ 1 ใสลงไป เขย่าให้เข้ากัน จากนั้นเทน้ำแบ่งลงในหลอดทดลองขนาดกลาง 3 หลอด หลอดละ 2 ลบ.ซม.
2. หยดสารละลายไอโอดีน 1 หยดลงในหลอดที่ 1 และหยดสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต 5 หยด ลงในหลอดที่ 2 พร้อมกับค่อย ๆ หยดสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 10 หยดลงไป สังเกตและบันทึกผลการเปลี่ยนแปลง
3. หยดสารละลายเบนเนดิกต์ 5 หยด ลงในหลอดที่ 3 นำไปต้มในปิกเกอร์ ซึ่งมีน้ำเดือดอยู่ประมาณ 100 ลบ.ซม. เป็นเวลา 2 นาที สังเกตและบันทึกผลการเปลี่ยนแปลง
4. เทแบ่งมันจำนวนเล็กน้อยลงบนกระดาษสีขาวที่เตรียมมา ใช้มือถูไปมาประมาณ 5-6 ครั้ง แล้วยกกระดาษขึ้นให้แสงผ่าน สังเกตและบันทึกผล
5. ดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับข้อ 1-4 แต่ใช้น้ำตาลกลูโคส ไข่ขาวดิบ นมสด และน้ำมันพืชแทนแบ่งมัน และทดสอบตามลำดับที่ละอย่าง สำหรับ 3 ชนิดหลังไม่ต้องผสมน้ำแต่ให้ใช้อย่างละ 2 ลบ.ซม. สังเกตและบันทึกผลการเปลี่ยนแปลง

ภาพประกอบการทดลอง

ที่มา : [http://www.myfirstbrain.com/viewpopup2.aspx?IDs=48251\(03/04/2555\)](http://www.myfirstbrain.com/viewpopup2.aspx?IDs=48251(03/04/2555))

วิทยาศาสตร์

รหัสวิชา ว22101

แบบบันทึกกิจกรรมการทดลอง

เรื่อง การทดสอบสารอาหารประเภทต่าง ๆ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

สมาชิกในกลุ่มได้แก่

1.เลขที่.....
2.เลขที่.....
3.เลขที่.....
4.เลขที่.....
5.เลขที่.....

จุดประสงค์

.....
.....

กำหนดปัญหา/ข้อสงสัย

.....
.....

คาดคะเนคำตอบ(ตั้งสมมติฐาน)

.....
.....

ตารางบันทึกผลการทดลอง

อาหาร	การเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้			
	สารละลายไอโอดีน	สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต และโซเดียมไฮดรอกไซด์	สารละลายเบเนดิกต์	ถูกกับกระดาษ
แป้งมัน				
น้ำตาล				
กลูโคส				
ไข่ขาว				
น้ำมันพืช				
น้ำมัน				

คำถามท้ายการทดลอง

1. จากการทดลองแป้งและน้ำตาลกลูโคส มีสมบัติเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

2. อาหารชนิดใดบ้างเมื่อทดสอบกับสารละลายเบเนดิกต์แล้วให้ผลเหมือนกับน้ำตาลกลูโคส

ตอบ

.....

3. เมื่อหยดน้ำมันพืชลงบนกระดาษให้ผลอย่างไร

ตอบ

.....

4. จากการทดลอง ไข่ขาวและน้ำมันให้ผลเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ตอบ

.....

5. จากตารางบันทึกผลนักเรียนจะแบ่งอาหารที่นำมาทดสอบได้กี่กลุ่ม อะไรบ้าง

ตอบ

.....

สรุปผลการทดลอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3 อธิบายปัญหา

กิจกรรมนี้จะเป็นการอธิบายปัญหาด้วยบัตรความรู้

1. ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อหาบัตรความรู้เรื่อง อาหารและสารอาหาร
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อเตรียมตัวปฏิบัติกิจกรรมที่ 4
ต่อไป

อาหารและสารอาหาร

1. **อาหาร (Food)** หมายถึง สิ่งที่ได้รับประทานได้ไม่เป็นพิษและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงต้านทานโรค
2. **สารอาหาร (Nutrient)** หมายถึง สารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของอาหารเป็นสิ่งที่กินเข้าไปแล้วมีประโยชน์ต่อร่างกายใช้เผาผลาญเป็นพลังงาน ใช้ในการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอและใช้ในกิจกรรมต่างๆของสิ่งมีชีวิต
3. **ประเภทของสารอาหาร**
 - 3.1 จำแนกโดยใช้ความสามารถในการให้พลังงานเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น
 - 3.1.1 สารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกาย คือ คาร์โบไฮเดรต(Carbohydrate) โปรตีน (Protein) และไขมัน (Lipid)
 - 3.1.2 สารอาหารที่ไม่ให้พลังงานแก่ร่างกาย คือ วิตามิน (Vitamin) แร่ธาตุ (Mineral) และน้ำ (Water)
 - 3.2 จำแนกโดยใช้ประเภทของสารเคมีเป็นเกณฑ์ ได้แก่
 - 3.2.1 สารอาหารที่เป็นสารอินทรีย์ ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต(Carbohydrate) โปรตีน (Protein) ไขมัน (Lipid) และวิตามิน (Vitamin)
 - 3.2.2 สารอาหารที่เป็นสารอนินทรีย์ ได้แก่ แร่ธาตุ (Mineral) และน้ำ (Water)
4. **แหล่งที่มาของสารอาหารประเภทต่าง ๆ**
 1. คาร์โบไฮเดรต เป็นสารเคมีที่พบในอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล
 2. โปรตีน เป็นสารอาหารที่พบในอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไข่ ถั่ว นม
 3. ไขมัน เป็นสารอาหารที่พบในอาหารจำพวกไขมันพืช และไขมันสัตว์
 4. แร่ธาตุ เป็นสารอาหารที่พบในอาหารแทบทุกประเภท เช่น ผักใบเขียว ผลไม้ เนื้อสัตว์ ไข่ นม เป็นต้น
 5. วิตามิน เป็นสารอาหารที่พบมากในอาหารจำพวกผักใบเขียวและผลไม้

5. การตรวจสอบหาสารอาหารประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในอาหาร มีวิธีการตรวจสอบอย่างง่ายๆ ดังนี้

5.1 การตรวจสอบหาคาร์โบไฮเดรต มี 2 วิธี คือ

- การทดสอบแป้ง จะใช้สารละลายไอโอดีนหยดลงบนอาหารที่ต้องการทดสอบ ถ้าอาหารที่ทดสอบมีแป้งเป็นส่วนประกอบจะเปลี่ยนสีของสารละลายไอโอดีนจากสีน้ำตาลเป็นสีม่วงเข้มเกือบดำ หรือม่วงแกมน้ำเงิน

- การทดสอบน้ำตาล จะใช้สารละลายเบเนดิกต์หยดลงไปในการ แล้วนำไปต้มในน้ำเดือด ถ้าเกิดตะกอนสีส้ม สีเหลือง หรือสีอิฐ แสดงว่าอาหารนั้นมีน้ำตาลเป็นส่วนประกอบ

5.2 การตรวจสอบหาโปรตีน

จะทำการทดสอบที่เรียกว่า การทดสอบไบยูเรต คือการเติมสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ และสารประกอบคอปเปอร์ซัลเฟตลงในอาหาร ถ้าสีของสารละลายเปลี่ยนจากสีฟ้าเป็นสีม่วง หรือสีชมพูอมม่วง หรือสีน้ำเงิน แสดงว่าอาหารนั้นมีโปรตีน

5.3 การตรวจสอบหาไขมัน

เป็นการตรวจสอบที่สามารถทำได้ง่ายๆ ไม่ยุ่งยากเหมือนกับวิธีการตรวจสอบสารอาหารประเภทอื่น คือการนำอาหารไปแตะหรือถูกับกระดาษสีขาว แล้วให้แสงส่องผ่าน ถ้ากระดาษเป็นมันและมีลักษณะโปร่งแสงแสดงว่าอาหารนั้นมีไขมันอยู่

5.4 วิตามิน C

โดยใช้น้ำแป้งมาหยดสารละลายไอโอดีน (ได้สีน้ำเงิน) เป็นตัวทดสอบ โดยนำสารอาหารที่สงสัยว่ามีวิตามินซี มาหยดลงไป โดยถ้าสีน้ำเงินจางหายไป แสดงว่ามี วิตามินซี (จำนวนหยดน้อย มีวิตามินซีมาก จำนวนหยดมาก มีวิตามินซีน้อย)

5.5 น้ำ

ใช้จุนสีสัต (Anhydrous Copper Sulphate) ซึ่งมีสีขาว ถ้าถูกน้ำจะเปลี่ยนเป็นสีฟ้า ถึงน้ำเงิน

ได้ความรู้เยอะเลย
ใช้ไหมเพื่อน ๆ

กิจกรรมที่ 4 นำพาซึ่งความรู้

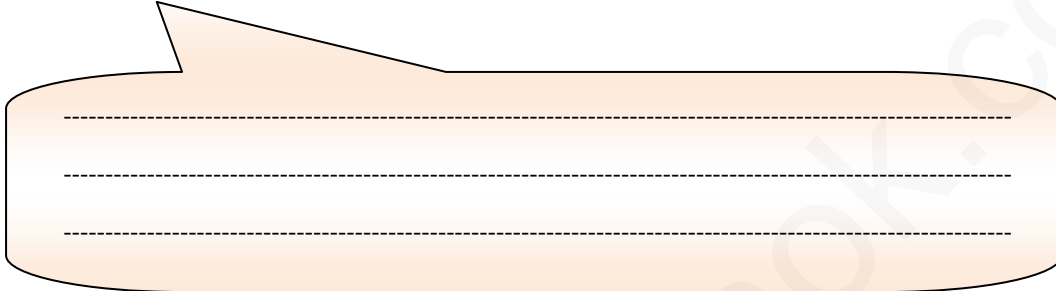
กิจกรรมนี้จะเป็นการนำความรู้ที่ได้จากการทำการทดลองและศึกษาจาก
บัตรความรู้มาใช้ในการตอบคำถาม

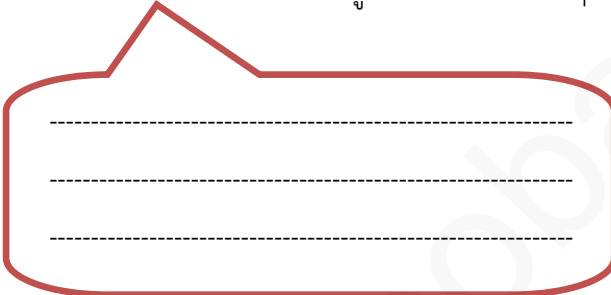
เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการทดลองและศึกษา
เนื้อหาในบัตรความรู้แล้ว ให้นักเรียนตอบคำถาม
ในบัตรคำถามต่อไปนี้

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ (ข้อละ 1 คะแนน)

1. อาหารหมายถึงอะไร

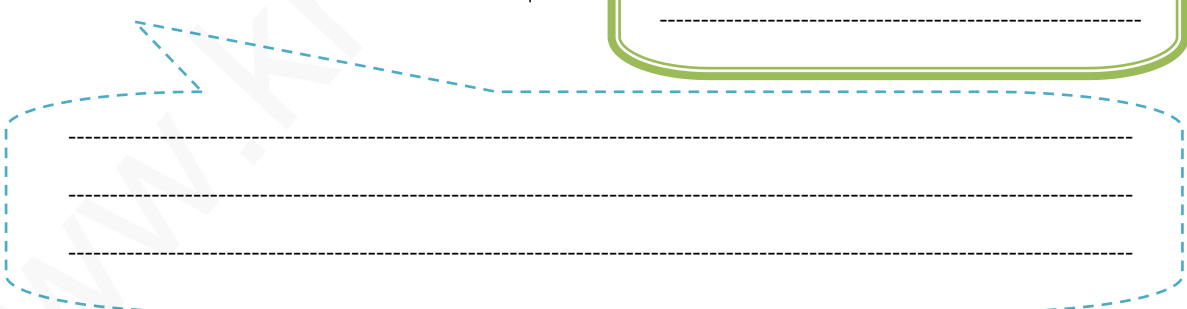
2. สารเคมีที่เป็นองค์ประกอบอยู่ในอาหารชนิดต่าง ๆ รวมเรียกว่า

3. ในอาหารมีส่วนประกอบ
ที่เป็นสารเคมีอยู่หลายประเภท ได้แก่

4. จงบอกแหล่งที่มาของสารอาหารประเภทต่าง ๆ

5. การจำแนกสารอาหาร จำแนกได้กี่ประเภท อะไรบ้าง

ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด(Mind Map)
เรื่อง อาหารและสารอาหาร (5 คะแนน)

อาหารและสารอาหาร

กิจกรรมที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จ

กิจกรรมนี้จะเป็นการประเมินความรู้ของผู้เรียนด้วยการทดสอบหลังเรียน

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 10 นาที

บัตรแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร คะแนนเต็ม 10 คะแนน	วิชา วิทยาศาสตร์ รหัสวิชา ว22101 หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1 อาหารกับการดำรงชีวิต จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที
--	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ไบยูเรต เกิดจากสารละลายใด ก. สารละลายเบนเนดิกต์กับสารละลายไอโอดีน ข. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟตกับสารละลายเบนเนดิกต์ ค. สารละลายไอโอดีนกับสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์กับสารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต 2. การทดสอบไบยูเรตเป็นวิธีการที่ใช้ทดสอบสารอาหารประเภทใด ก. แร่ธาตุ ข. โปรตีน ค. ไขมัน ง. คาร์โบไฮเดรต 3. ในการทดสอบสารอาหารจำพวกแป้งทดสอบโดยใช้สารใด ก. สารละลายไอโอดีน ข. สารละลายกรดน้ำส้ม ค. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์	4. ในการทดสอบสารอาหารจำพวกน้ำตาลใช้สารในข้อใด ก. สารละลายไอโอดีน ข. สารละลายเบนเนดิกต์ ค. สารละลายคอปเปอร์ซัลเฟต ง. สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 5. ข้อใดตรงกับความหมายของอาหารมากที่สุด ก. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วให้พลังงาน ข. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วความอบอุ่นแก่ร่างกาย ค. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ ง. เป็นสิ่งที่รับประทานแล้วให้ประโยชน์แก่ร่างกาย 6. ข้อใดหมายถึงสารอาหาร ก. องค์ประกอบของธาตุต่าง ๆ ในอาหาร ข. สิ่งที่ย่อยแล้วให้พลังงาน และความอบอุ่นแก่ร่างกาย ค. สารประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต ง. สารเคมีต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบในอาหารซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกาย

จากข้อมูลในตารางใช้ตอบคำถามข้อ 7-9

สารอาหาร	ผลการทดสอบ			
	ลูกกับกระดาศ	เบเนดิกต์	ไบยูเรต	ไอโอดีน
A	-	สีส้ม	-	-
B	-	-	สีม่วง	-
C	-	-	-	น้ำเงิน
D	โปร่งใส	-	-	-

เราทำได้.....

เราทำสำเร็จแล้ว.....

7. จากตารางสาร A หมายถึงอาหารประเภทใด

- ก. แป้ง
- ข. ไข่ขาว
- ค. น้ำตาล
- ง. น้ำมันพืช

8. สารอาหารในข้อใดเป็นอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรต

- ก. สาร A และ C
- ข. สาร A และ B
- ค. สาร B และ C
- ง. สาร A และ D

9. จากตารางสาร C หมายถึงอาหารประเภทใด

- ก. แป้ง
- ข. ไข่ขาว
- ค. น้ำตาล
- ง. น้ำมันพืช

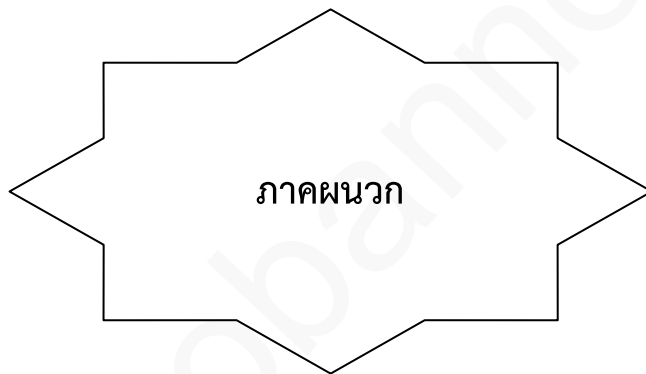
10. เมื่อนำน้ำมันหมูมาถูกับกระดาศจะให้ผลในข้อใด

- ก. ให้สีส้ม
- ข. ให้สีแดงอิฐ
- ค. ทึบแสง
- ง. โปร่งแสง

บรรณานุกรม

- กันยา กมฺพชาติ และคณะ.(2538). วิทยาศาสตร์ 1-2-3 กรุงเทพมหานคร : แม็ค.
- ปัญญา แสนทวี.(2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 3. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- ประดับ นาคแก้ว และคณะ.(2554). หนังสือเรียนเสริมมาตรฐานแม่ค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3. กรุงเทพมหานคร : แม็ค.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ.(2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พงษ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์.(2547). คู่มือดูแลสุขภาพด้วยสุดยอดสารอาหาร. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ด ยูเคชั่น
- http://www.myfirstbrain.com/student_view.aspx?ID=73854 (03/04/55)

กระต่ายคำตอบชุดที่ 1
เรื่อง อาหารและสารอาหาร

กระต่ายคำตอบก่อนเรียน					กระต่ายคำตอบหลังเรียน				
ข้อ	ก	ข	ค	ง	ข้อ	ก	ข	ค	ง
1					1				
2					2				
3					3				
4					4				
5					5				
6					6				
7					7				
8					8				
9					9				
10					10				
ผลการประเมิน ตอบถูกจำนวน.....ข้อ					ผลการประเมิน ตอบถูกจำนวน.....ข้อ				

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ตารางบันทึกคะแนนสรุปผลการเรียนรู้
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง อาหารและสารอาหาร

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

การทำแบบทดสอบ

ทดสอบก่อนเรียนทำข้อสอบได้.....คะแนน

ทดสอบหลังเรียนทำข้อสอบได้.....คะแนน

พัฒนาการเรียนรู้ในระดับ.....

เกณฑ์การพิจารณาพัฒนาการเรียนรู้

คะแนนเพิ่มขึ้น	ระดับพัฒนาการ
8-10	4=ดีเยี่ยม
5-7	3=ดี
2-4	2=พอใช้
1 หรือคะแนนลดลง	1=ปรับปรุง

การตอบคำถามในบัตรคำถาม

ตอบคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คะแนนที่ได้.....คะแนน

ระดับคุณภาพ.....

เกณฑ์การประเมินการตอบคำถามในบัตรคำถาม

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและระดับคุณภาพ ดังนี้

ตอบถูกต้อง 9 – 10 4=ดีมาก

ตอบถูกต้อง 7 – 8 3=ดี

ตอบถูกต้อง 5 – 6 2=พอใช้

ตอบถูกต้อง 0 – 4 1=ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมงานกลุ่ม

กลุ่มที่.....ชั้น.....

สมาชิกภายในกลุ่ม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่	ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่
1.			4.		
2.			5.		
3.			6.		

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับที่	รายการพฤติกรรม	3	2	1
1.	มีการวางแผนร่วมกัน			
2.	การแบ่งงานรับผิดชอบ			
3.	มีการให้ความช่วยเหลือกัน			
4.	การรับฟังความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน			
5.	สามารถให้คำแนะนำกลุ่มอื่นได้			
6.	เลือกใช้อุปกรณ์ได้ถูกต้อง			
7.	ปฏิบัติตามทดลองตามขั้นตอนที่กำหนดให้			
8.	ทำความสะอาด/เก็บอุปกรณ์เรียบร้อย			
9.	ร่วมกันอภิปรายและสรุปผลงานของกลุ่ม			
10.	ร่วมกันปรับปรุงผลงานของกลุ่ม			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
24-30	3 = ดี
17-23	2 = พอใช้
10-16	1 = ปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมรายบุคคล

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับที่	รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1.	มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
2.	ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน			
3.	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			
4.	มีความอดทนอดกลั้นในการทำงาน			
5.	ยอมรับบทบาทของตนเองในฐานะผู้นำผู้ตาม			
รวม				
ระดับคุณภาพ				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
13-15	3 = ดี
9-12	2 = พอใช้
5-8	1 = ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ลำดับที่	รายการพฤติกรรม	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1.	ความรับผิดชอบ – ตรงต่อเวลา				
2.	ความขยัน – อดทน				
3.	ความซื่อสัตย์				
4.	ความประหยัด				
5.	ความมุ่งมั่น				
รวม					
ระดับคุณภาพ					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
คะแนน 18 - 20	4 = ดีเยี่ยม
คะแนน 14 - 17	3 = ดี
คะแนน 11 - 13	2 = ผ่านการประเมิน
คะแนน 1 - 10	1 = ปรับปรุง

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน
หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยมีระดับความพึงพอใจ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก
3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	5	4	3	2	1
1	การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นต่อการเรียน					
2	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนเร็วขึ้นและเข้าใจได้ดีขึ้น					
3	การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
4	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้					
5	การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และมีวินัยในตนเอง					
6	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้					
7	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมด้วยตนเองเป็นขั้นตอนและได้รับประสบการณ์ตรง					
8	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น					
9	ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของนักเรียน					
10	การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์					